

ÖZET

MİMARLIKTA MEKAN, ZAMAN VE BEDEN SARKACINDA RİTİMANALİZ

Çalışma, mekan teorileri ile gündelik gerçekliğimizde organik bir zenginlik olarak deneyimlediğimiz mekan arasındaki örtüşmezlikten yola çıkar. Yaşadığımız mekan, hiçbir kavram ya da imgeye indirgenemeyen, bedensel pratiklerimizle sürekli olarak nitelenen, düzenlenen, kısaca üretilen bir fenomendir. Üretilen bir olgu olarak ele alınan mekan ise aynı anda zamansal bir süreç teşkil eder. Bu kapsamdaki mekan, en somut ve bize yakın olanın; bedensel zamanın üzerinden anlaşılmalı çalışılır.

Söz konusu beden, zihinsel, fiziksel, sosyal ya da biyolojik bütün süreçlerinde ritimler içerir ve bu gündelik ritimler üzerinden dünya ile etkileşir. Kozmik döngülerden, mevsimlere, gece-gündüzün ard arda sıralanışı veya nefes alışımıza kadar bitimsiz tekrarlar üzerinden deneyimlediğimiz zamansal ritimler, mekan algımızın da karmaşık örüntüsünü oluşturur. Bu yüzden, Lefebvre’in bedensel olanda temellendirdiği “ritimanaliz”, mimari mekanları okumak için bir yöntem olarak seçilmiştir. Ritim, soyut zaman ve mekan modellerinin homojenleştirici tutumunun aksine, nicelik-nitelik, döngüsel-doğrusal, tekrar-farklılık gibi ikilikleri bünyesinde barındıran girift bir ilişkiler bütünü sunar.

Fonksiyonel kullanımdan ziyade anlam üretimi sürecinin baskın olduğu bir beden pratiğinin parçası olması hasebiyle, bu örüntüyü irdelemek için mimari anıtlar konu edilmiştir. Anıt-mezar örnekleminde, bedensel-mekansal ritimler tespit edilerek bahsedilen ilişkisel bütünün içinden bir okuma gerçekleştirilmeye çalışılır. Eisenman’ın Soykırım Anıtı, Libeskind’in Berlin Yahudi Müzesi metropolde, Dani Karavan’ın Walter Benjamin Anıt-Mezarı, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı ise doğada konumlanarak farklı ölçek ve bağlamlar sunar. Böylece, tez çalışmasında “ritim” ile, doğrusal olmayan bir zaman konsepti oluşturularak, mekan sorusunu dünyevi bir çerçeveden tekrar ele almak amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: mimarlık, ritimanaliz, beden, mekan-zaman, farklılık, anıt-mezar

ABSTRACT

RHYTHMANALYSIS OSCILLATING AMONG SPACE, TIME AND BODY IN ARCHITECTURE

The study departs from the inconsistency between theories of space and the space as an organic and experiential richness in our daily basis reality. The space that we live is a described, organized; or shortly produced phenomenon with our bodily praxis, that cannot be reduced to any concept or image. As for space is a produced fact also implies a temporality. Within this scope, space is tried to be understood within a corporal temporality, which is the most concrete and closest to us.

The body in question implies rhythms in all its mental, physical, social or biological processes and interacts with the world through these daily rhythms. The temporal rhythms we experience over repetition in cosmic cycles to seasons, juxtaposition of day and night or our breathing, also establish our complicated pattern of space perception. Therefore, Lefebvre's "rhythmanalysis" which grounds on the body, is chosen as a framework to read the architectural spaces. Rhythm, in opposition to homogenizing approaches of abstract space and time models, suggests an elaborate whole of relations that contain dualities such as quantity-quality, linear-cyclical or repetition-difference.

Memorials have been subjected in order to examine this pattern, in consequence of being a process that is dominated by meaning production rather than functional concerns. In memorial samples, it is pursued a reading over this whole of relations, by grasping the corporal-spatial rhythms. Locating in a metropol; Eisenman's Holocaust Memorial, Libeskind's Berlin Jewish Museum, locating in nature; Dani Karavan's Walter Benjamin Memorial, Gallipoli Peninsula Historical National Park offers diverse scales and contexts. Thereby, with "rhythm" it is aimed to generate a non-linear concept of time and rethink the question of space from a profane framework.

Keywords: architecture, rhythmanalysis, body, space-time, difference, memorial